

Rezumat

privind executarea proiectului de cercetări științifice aplicative (instituțional) cu cifrul: 15.817.04.04 A „Estimarea igienică a factorilor de risc în etiologia accidentelor vasculare cerebrale”, pentru perioada 2015-2018

Director de proiect – Grigore Friptuleac, dr.hab.șt.med., profesor universitar

Raportul final conține 30 pagini, 4 tabele, 7 figuri, 3 anexe.

Cuvinte cheie: igiena, factori de risc, etiologie, accidente vasculare cerebrale

Scopul proiectului: Determinarea și evaluarea igienică a factorilor exogeni de risc, specifici pentru Republica Moldova, în etiologia accidentelor vasculare cerebrale și elaborarea măsurilor de prevenție.

Obiectivele proiectului:

1. Estimarea aspectelor igienico-epidemiologice retrospective ale morbidității și mortalității populației Republicii Moldova prin AVC conform datelor statistice;
2. Cercetarea și evidențierea determinanților biologici în declanșarea AVC, conform datelor statistice și fișelor medicale personale;
3. Estimarea factorilor psihosociali, comportamentali, alimentari, de mediu și ocupaționali caracteristici pentru la care au fost expuși bolnavii ce au suportat AVC până la eveniment;
4. Determinarea dependențelor cauză-efect dintre factorii exogeni estimați și indicii morbidității și mortalității prin AVC cu aprecierea nivelului de risc;
5. Elaborarea măsurilor profilactice, prioritare, necesare pentru diminuarea acțiunii factorilor de risc estimați în declanșarea AVC.

Ca obiect de studiu în lucrarea actuală au servit bolnavii ce au suportat un AVC și persoanele convențional sănătoase din grupul de control (eșantioane reprezentative), fișele medicale, datele statistice despre morbiditate și mortalitate, determinantele biologice a AVC, indicatorii calității factorilor socio-demografici, de mediu, ocupaționali și comportamentali caracteristici pentru diferite grupe de bolnavi ce au suportat AVC. Au fost cercetați 467 de bolnavi ce au suportat un AVC și peste 450 de persoane convențional sănătoase din aceleași regiuni. În cadrul studiului au fost elaborată și utilizată o metodologie nouă de „diagnostic igienic complex” a factorilor de risc în geneza AVC cu folosirea combinată a metodelor epidemiologice, igienice, sociologice, clinico-diagnostice și statistice.

Rezultate:

În rezultatul studiului s-au obținut date noi privind particularitățile teritorial și spațial dependente de răspândire a AVC în Republica Moldova. Astfel, s-a constatat, că incidența medie prin AVC în perioada estimată a constituit 9,8 cazuri la 10000 locuitori. Dinamica incidenței prin AVC pe parcursul ultimilor 14 ani, denotă o creștere medie anuală cu 0,17 cazuri la 10000 locuitori ($R^2=0,46$), mai semnificativă pentru sectoarele de Sud și Nord ale republicii. Neprivind

la faptul, că dinamica mortalității prin AVC, în ultimii ani, prezintă o diminuare medie anuală cu 7,3 cazuri la 100000 locuitori, valoarea medie se menține la un nivel destul de mare (193,4 cazuri la 100000 locuitori), cu mult depășind media europeană. Studiul în cauză a permis cartografierea geografică a Republicii Moldova în dependență de nivelul morbidității și mortalității prin AVC.

S-a constatat că AVC nu este un eveniment instantaneu, ci un proces care evoluează în timp și spațiu, deseori, impactul factorilor determinanți manifestându-se incipient prin declanșarea unor maladii predecesorii, evoluția cărora ulterior amplifică riscul apariției accidentului vascular, prin modificările morfo-fiziologice induse la nivelul sistemului circulator. Cele mai frecvente maladii diagnosticate la bolnavii selectați în studiu până la accidentul vascular au fost: hipertensiunea arterială (68,4%), obezitatea (7,4%), diabetul zaharat (13,8%), bolile cardiace (34,1%).

În premieră pentru republică s-au obținut date noi privind impactul complex a factorilor psihosociali, comportamentali, alimentari, ocupaționali, biologici și de mediu în geneza AVC, specifici pentru Republica Moldova. Astfel, persoanele ce au suportat un AVC mai frecvent erau supuse stresului condiționat de fenomenele socio-economice din țară, patologia menționată întâlnitu-se mai frecvent la persoanele cu un nivel scăzut al vieții. Ponderea fumătorilor și celor supuși fumatului pasiv, în rândul celor bolnavi, a fost de 1,7 ori mai mare comparativ cu persoanele convențional sănătoase. De asemenea, pacienții cu AVC mai frecvent au recunoscut întrebuințarea excesivă a băuturilor spirtoase, preponderent celor tari. Alimentația bolnavilor până la accident, s-a caracterizat printr-o carență în fructe și legume, folosirea în abundență a preparatelor grase și excesiv condimentate. În premieră s-au obținut interdependență cauză – efect dintre factorii de mediu, ocupaționali și incidența prin AVC. Rezultatele obținute în cadrul studiului au permis cuantificarea și ranjarea factorilor de risc în dependență de nivelul de agresivitate în declanșarea AVC.

Rezultatele studiului au permis argumentarea și elaborarea măsurilor de prevenție a AVC, care au fost sistematizate pentru toți actorii cheie responsabili de realizarea acestui obiectiv.

Principalele rezultate obținute în studiul actual au fost reflectate în 40 lucrări științifice, dintre care: 3 monografii, 2 lucrări didactice, 3 ghiduri, un articol publicat în revistă internațională, 24 articole în reviste naționale (categoria B și C) și șapte teze publicată în reviste internaționale. Rezultatele au fost discutate în cadrul a 15 manifestări științifice internaționale și naționale. În cadrul proiectului a fost susținută o teză de doctor în științe medicale și 6 teze de licență.

Rezultatele studiului au fost apreciate prin decernarea a 2 diplome de excelență și 2 diplome de onoare.